

СЗО ПОВИКА НА ГЛОБАЛНА АКЦИЈА ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА ПОТРОШУВАЧКАТА И ВЛИЈАНИЕТО НА ЗАСЛАДЕНИТЕ ПИЈАЛОЦИ

Оданочувањето на засладените пијалоци може да го снизи конзумирањето и да ја намали здебеленоста, дијабетот тип 2 и расипувањето на забите, се вели во извештај на СЗО

Оданочувањето на засладените пијалоци може да ја намали потрошувачката и да ја редуцира дебелината, дијабетот тип 2 и расипувањето на забите, се вели во новиот извештај на Светската здравствена организација (СЗО).

Фискалните политики кои ќе доведат до барем 20% зголемување на малопродажната цена на засладените пијалоци ќе резултира со пропорционално намалување на потрошувачката на овие производи, се вели во извештајот насловен како „Фискалните политики за исхрана и превенција од незарани болести (НЗБ)“.

Намалената потрошувачка на засладените пијалоци, значи помал внес на „слободни шеќери“ и калории во целост, подобрување на исхраната и помалку луѓе кои страдаат од прекумерна телесна тежина, дебелина, дијабет и расипување на забите. Слободните шеќери се однесуваат на моносахариди (како гликоза или фруктоза) и дисахариди (како сахароза или рафиниран шеќер) додадени во храната и пијалоците од страна на производителот, готвачот или потрошувачите и шеќер природно присутен во медот, сирупи, овошни сокови и концентрирани овошни сокови.

Дебелината во пораст

„Потрошувачката на слободните шеќери, вклучувајќи и производи како засладени пијалоци е главен фактор во глобалниот пораст на луѓе кои страдаат од дебелина и дијабет“ - вели д-р Douglas Bettcher, директор на Одделот на СЗО за превенција од незаразни болести. „Ако владите ги оданочат производите како што се засладените пијалоци, тие можат да ја намалат заболеноста и да спасат животи. Тие, исто така, можат да ги намалат трошоците за здравствена заштита и да ги зголемат приходите за инвестирање во здравствените услуги“.

Во 2014 година повеќе од 1 од 3 (39%) возрасни во светот на возраст од 18 години и постари биле со прекумерна тежина. Преваленцата на здебеленоста во светот се зголемила за повеќе од двапати меѓу 1980 и 2014 година, со 11% од мажите и 15% од жените (повеќе од половина милијарда возрасни) класифицирани како дебели.

Покрај тоа, се проценува дека 42 милиони деца на возраст под 5 години биле со прекумерна телесна тежина или биле дебели во 2015 година, што претставува

зголемување од околу 11 милиони во текот на изминатите 15 години. Скоро половината (48%) од овие деца живееле во Азија, а 25% во Африка.

Бројот на луѓе кои живеат со **дијабет**, исто така се зголемува од 108 милиони во 1980 година на 422 милиони во 2014 година. Оваа болест е директно одговорна за 1.5 милиони смртни случаи само во 2012 година.

Треба да се намали внесот на шеќер

Во хранлива смисла на луѓето не им се потребни никакви шеќери во нивната исхрана. „СЗО препорачува дека ако луѓето веќе консумираат слободни шеќери, нивниот внес да биде под 10% од вкупните енергетски потреби или пак да ги намалат под 5% за да има дополнителен здравствен бенефит. Ова е еднакво на помалку од една пијачка (најмалку 250 мл) од она што обично се конзумира како засладен пијалок дневно“, вели д-р Francesco Branca, директор на Одделот на СЗО за исхрана, здравје и развој.

Според новиот извештај на СЗО, националните диететски истражувања покажуваат дека пијалоците и храната богати со слободен шеќер, може да бидат значаен извор на непотребни калории во исхраната на луѓето, особено кај децата, адолесцентите и младите адулти.

Извештајот, исто така, истакнува дека некои групи, вклучувајќи ги луѓето со ниски приходи, младите луѓе и оние кои често консумираат нездрава храна и пијалоци, се најосетливи на промената на цените на пијалоците и храната, па поради тоа добиваат најголем здравствен бенефит.

Користење на фискална политика за да се намали потрошувачката

Извештајот ги вклучува следните наоди:

- Субвенциите за свежо овошје и зеленчук кои ќе ја намалат цената за 10-30% може да ја зголемат потрошувачката на овошјето и зеленчукот.
- Оданочувањето на одредени видови на храна и пијалоци, особено оние кои се богати со заситени масти, транс масти, слободни шеќери и/или сол, даваат надеж, со доказ кој јасно покажува дека зголемувањето на цените на овие производи ја намалува нивната потрошувачка.
- Акцизите, како оние кои се користат за тутунските производи, кои се однесуваат на специфичен износ на данок на одредено количество или волумен на производот или одредена состојка, најверојатно, ќе бидат многу поефикасни од продажните или други давачки врз основа на процент од малопродажната цена.
- Јавната поддршка за зголемување на даноците, може да се зголеми ако приходите што ги создаваат се забележителни за напори за подобрување на здравствените системи, поттикнување на поздрава исхрана и зголемување на физичката активност.

Одреден број земји преземаат фискални мерки за да ги заштитат луѓето од нездрави производи. Тука се вклучува Мексико, кое има имплементирано акциза за безалкохолни пијалоци со додаден шеќер, и Унгарија, која има

воведен данок за пакувани производи со висока количина на шеќер, сол или кофеин.

Земји, како што се Филипините, Јужна Африка и Обединетото Кралство на Велика Британија и Северна Ирска, исто така имаат објавено намера за спроведување на даноци за засладените пијалоци.

јули, 2017 година

Извор: WHO, октомври, 2016

Изготвил: Бранка Крстев, дипл. социјален работник